

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

SeneddPlant@senedd.cymru

21 Rhagfyr 2023

Annwyl Jayne,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 21 Tachwedd at y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd ynghylch cludiant i ddysgwyr. Rwy'n ymateb gan fod y Dirprwy Weinidog yn sâl.

Rwy'n gwerthfawrogi'r gwaith pwysig y mae'r Pwyllgor yn ei wneud yn y maes hwn a'r sylwadau a wnaed gan deuluoedd, pobl ifanc a'r sefydliadau sy'n eu cynrychioli. Rwy'n cydymdeimlo â'r pryderon a godwyd mewn perthynas â theithio gan ddysgwyr ac yn cydnabod pwysigrwydd y mater hwn i rieni, plant a phobl ifanc.

Mae teithio gan ddysgwyr yn faes cymhleth trawsbynciol. Fel y mae aelodau'r Pwyllgor yn ei wybod, Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yw'r fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i gludiant i ddysgwyr yng Nghymru. Cyhoeddwyd adolygiad o'r Mesur hwn yn 2022 a chynhaliwyd ymarfer dadansoddi a gwerthuso mewnol pellach yn gynharach eleni. Mae'r darnau hyn o waith yn adlewyrchu canfyddiadau gwahanol ddarnau o waith gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, bod anghenion cludiant i ddysgwyr yn gymhleth, yn ogystal â'r rhwydweithiau, yr offer a'r adnoddau sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau cludiant effeithiol o'r cartref i'r ysgol.

Fodd bynnag, er gwaethaf yr heriau hyn, credwn fod cyfleoedd i ddulliau arloesol gael eu rhoi ar waith i wella cysondeb a darparu cymorth teithio i ddysgwyr ledled Cymru. Nodir y cyfleoedd hyn yn yr Adroddiad Argymhellion ynghylch Teithio gan Ddysgwyr a gyhoeddir ym mis Ionawr 2024. Mae'r adroddiad yn nodi llwybr cymedrol i ddatblygu cynnig teithio diogel a chynaliadwy i ddysgwyr sy'n cyd-fynd â pholisïau a dyheadau Llywodraeth Cymru, gan

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol sydd wedi digwydd ers cyflwyno'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yn 2008.

Diolch am godi canfyddiadau'r Pwyllgor gyda mi. Rwyf wedi mynd i'r afael â phob un o'ch themâu yn eu tro er hwylustod.

Y dystiolaeth a gasglwyd: Beth yw eich barn ar y dystiolaeth a gasglwyd gennym? A yw hyn yn adlewyrchu eich dealltwriaeth o'r materion ledled Cymru, a'r effaith y gall ei chael ar fynediad i addysg a gofal plant?

Bydd gennym ddiddordeb i ddarllen adroddiad terfynol adolygiad presennol y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ynghylch a oes gan blant a phobl ifanc anabl fynediad cyfartal at addysg a gofal plant, a diolchwn i'r Pwyllgor am edrych ar y mater pwysig hwn.

Yn y cyfamser, rwy'n gwerthfawrogi eich bod yn rhannu'n uniongyrchol â mi'r canfyddiadau perthnasol ynghylch profiadau plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) o deithio i'w manau dysgu ac oddi yno a'r effaith y gall hynny ei chael ar aelodau ehangach o'r teulu.

Mae dysgwyr ag ADY yn aml yn wynebu mwy o rwystrau cymdeithasol, nid yn unig o ran eu dysgu. Felly, rydym yn disgwyl bod gofal ychwanegol yn cael ei gymryd ar gyfer dysgwyr sy'n agored i niwed sy'n cael mynediad at gludiant a ddarperir gan awdurdodau lleol, er mwyn sicrhau mwy o gysondeb o ran eu diogelwch a'u lles.

Mae'r Cynllun Datblygu Unigol (CDU) yn cynnwys darpariaeth i anghenion cludiant i blant a phobl ifanc ag ADY gael ei gofnodi, ac mae'n gyfle i unigolion, eu teuluoedd a'r awdurdod perthnasol sicrhau bod y ddarpariaeth briodol yn cael ei cheisio. Gall cwblhau'r adran trefniadau teithio mewn Cynlluniau Datblygu Unigol, pan fo'n berthnasol, helpu i gydlynu a darparu cludiant ysgol i'r dysgwyr mwyaf agored i niwed.

Rydym yn clywed am ddysgwyr ag ADY yn wynebu anawsterau cludiant wrth gael mynediad i addysg bellach a bod y ddarpariaeth o ran cludiant yn anghyson ledled Cymru. Fel y mae'r llythyr yn awgrymu gall hyn fod yn broblem arbennig i'r rhai dros 19 oed. Yn aml, bydd dysgwyr ag ADY mwy cymhleth yn aros yn yr ysgol nes eu bod tua 19 oed cyn parhau â'u haddysg mewn coleg addysg bellach.

Rydym yn ymwybodol o'r hyfforddiant teithio annibynnol rhagorol y mae Cyngor Caerdydd yn ei gyflwyno i bobl ifanc i ddarparu sgiliau gydol oes iddynt allu cael mynediad at fannau dysgu, cyflogaeth a chyfleoedd cymdeithasol drwy roi'r sgiliau a'r hyder iddynt ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus. Er na fydd y math hwn o ymyrraeth yn addas i bawb, hoffem annog mwy o awdurdodau lleol, a sefydliadau dysgu i ystyried opsiynau amgen.

Mae cludiant i weithgareddau allgyrsiol, gan gynnwys darpariaeth fel clybiau brechwast, yn fater heriol sy'n wynebu pob plentyn a pherson ifanc. Nid yw'r deddfwriaeth bresennol yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu cludiant ar gyfer y gweithgareddau hyn. Gwnaeth adolygiad 2022 o'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) dynnu sylw at y ffaith, hyd yn oed os oedd gennym yr adnoddau ariannol i gefnogi darpariaeth o'r fath, bod y gwendid mewn rhwydweithiau a seilwaith presennol yn gwneud gweithredu ac ehangu'r ddarpariaeth yn anodd. Yn syml, nid oes gennym y gyrrwyr bysiau, y gweithredwyr bysiau, na'r capasiti yn adeiladau ein hysgolion na'r adnoddau lleol i allu darparu cludiant ysgol ar gyfer gweithgareddau allgyrsiol ar ben y ddarpariaeth statudol. Mae ein dyheadau i gyflwyno rhwydwaith bysiau wedi'i fasnachfreinio sy'n cael ei lywio'n lleol, wedi'i ategu gan rwydweithiau trafndiaeth gymunedol, gobeithio, yn cynnig cyfleoedd i fynd i'r afael â rhai o'r

materion hygyrchedd hyn i blant a phobl ifanc ledled Cymru drwy fanteisio i'r eithaf ar yr adnoddau sydd ar gael.

Mae'r adroddiad Argymhellion ynghylch y Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yr ydym yn gobeithio ei gyhoeddi yn fuan yn argymhell diweddarau'r ddogfen ganllawiau statudol ar unwaith i wella cysondeb o ran y ddarpariaeth ar draws yr awdurdodau lleol, a sicrhau ei bod yn cydfynd â'r newidiadau deddfwriaethol sydd wedi digwydd gan gynnwys deddfu Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Bydd y dystiolaeth rydych wedi'i chyflwyno yn helpu i lywio'r gwaith o ddiweddarau'r dogfennau canllaw hyn. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod awdurdodau lleol a phartneriaid cyflawni eraill yn ystyried arferion gorau o ran caffael contractau i gynnwys safonau gofynnol o ymwybyddiaeth a hyfforddiant ynghylch cludo plant ag ADY.

Adroddiad Absenoldeb Disgyblion:

A allwch chi amlinellu safbwynt presennol Llywodraeth Cymru ar ein hargymhelliad?

Mae'r rhesymau dros absenoldeb mewn ysgolion yn amlochrog. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i archwilio'r achosion o ran lefelau isel o bresenoldeb dysgwyr mewn ysgolion, a sut y gellid mynd i'r afael â hyn ar lefel leol a chenedlaethol. Byddwn yn defnyddio'r canfyddiadau i lywio datblygiadau ac ymyriadau polisi.

Ein huchelgais fydd darparu dull dysgwr yn gyntaf o ran teithio gan ddysgwyr, ond mae'n rhaid i ni fod yn realistig o safbwynt yr heriau y tynnwyd sylw atynt yn yr adolygiad cyntaf ynghylch rhwydweithiau, offer ac adnoddau trafndiaeth sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau effeithiol ar gyfer cludiant o'r cartref i'r ysgol. Fe wnaeth yr ymarfer gwerthuso a dadansoddi mewnol a gynhaliwyd yn gynharach eleni gasglu ystod eang o dystiolaeth leol, genedlaethol a rhyngwladol i nodi dulliau arloesol o ddarparu trefniadau teithio i ddysgwyr. Mae awdurdodau lleol ledled Cymru eisoes yn defnyddio rhai arferion rhagorol ac arloesol i wneud y mwyaf o adnoddau i wella'r ddarpariaeth trafndiaeth i ddysgwyr a'r gymuned ehangach. Rydym am ymgorffori'r strwythurau cywir fel y gall awdurdodau lleol a phartneriaid cyflawni eraill rannu a lledaenu arferion gorau i wella cysondeb y ddarpariaeth, ac i sicrhau bod y seilwaith trafndiaeth ar waith i leihau unrhyw rwystrau o ran cael mynediad at addysg.

Deisebau:

Wrth i ni nesáu at ddiwedd y flwyddyn, a allwch chi roi gwybod beth sydd wedi digwydd ers i'r cyngor hwn gael ei gyflwyno i chi dros yr haf? Beth fydd y camau nesaf, a phryd y byddant yn arwain at newid ar lawr gwlad i ddysgwyr ledled Cymru? Er ein bod yn cydnabod y cymhlethdodau sy'n ymwneud â theithio gan ddysgwyr a'r heriau ariannol parhaus a wynebir ar draws y sector cyhoeddus, credwn fod gwir angen cyflymdra a brys wrth ymdrin â'r mater pwysig hwn.

Cynhaliwyd ymarfer dadansoddi a gwerthuso mewnol yn gynharach eleni. Bydd copi o'r adroddiad hwn sy'n amlinellu cyfres o argymhellion i wella cysondeb ac ansawdd y ddarpariaeth cludiant i ddysgwyr ledled Cymru, yn cael ei anfon i'r Pwyllgor.

Y Comisiynydd Plant:

Byddem yn croesawu eich barn ar argymhelliad y Comisiynydd ar gyfer cynllun peilot trafndiaeth cyhoeddus am ddim i blant a phobl ifanc o dan 18 oed yn ystod tymor y Senedd hon.

Un o brif amcanion Strategaeth Drafndiaeth Llywodraeth Cymru, Llwybr Newydd, yw lleihau cost teithio cynaliadwy i **bawb** yng Nghymru, gan gynnwys pobl ifanc.

O fewn y model gweithredu presennol bydd plant hyd at 5 oed yn cael teithio am ddim ar fysiau lleol pan fyddant yng nghwmni oedolyn. Bydd y rhai rhwng 5 oed a hyd at 16 oed hefyd yn gallu derbyn naill ai tocyn hanner pris neu 1/3 oddi ar y pris bws arferol, yn dibynnu ar y gweithredwr bws, neu os yw'r gwasanaeth yn gweithredu o dan contract i'r awdurdod lleol.

Rydym wedi edrych ar amrywiaeth o opsiynau i wneud teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus yn haws, yn fwy hygyrch ac yn fforddiadwy i bawb yn y gymuned drwy symleiddio'r system brisiau a thocynnau. Rydym wedi ymgymryd â darn cynhwysfawr o waith cynllunio ynghylch opsiynau i ddarparu cynnig 'Prisiau Siwrneiau Tecach' i deithwyr bysiau yng Nghymru, sydd wedi cynnwys y posibilrwydd o gyflwyno cap ar docynnau sengl, tocynnau parth, tocynnau bws a thrên integredig a thocynnau ychwanegol i bobl ifanc. Mae rhai o'r mentrau hyn yn cael eu treialu ar hyn o bryd ar rwydwaith TrawsCymru a weithredir gan Trafnidiaeth Cymru, a byddwn yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd yn sgil hynny i lywio datrysiad hirdymor, cynaliadwy a fforddiadwy a fydd yn annog newid dulliau teithio i bawb.

O dan y model gweithredu presennol, yr unig ffordd y gallwn gynnig teithio am bris rhatach neu am ddim yw trafod trefniadau ad-dalu gyda gweithredwyr sydd wedi profi i fod yn gostus, fel y gwelwyd gyda'r cynnig teithio am ddim i rai dan 22 oed yn yr Alban. Bydd y Bil Bysiau arfaethedig, y byddwn yn ei gyflwyno gerbron y Senedd yn 2024, yn rhoi cyfle i ni edrych o'r newydd ar ddarpariaeth gwasanaethau bysiau ledled Cymru, gan gynnwys bwrw ymlaen â'n gwaith ar brisiau siwrneiau tecach (ac felly'r posibilrwydd o ran darpariaeth ychwanegol ar gyfer plant a phobl ifanc). Gan fod ein hamcanion yn uchelgeisiol, bydd y diwygiadau hyn yn cymryd amser, ond mae'n hanfodol ein bod yn cael hyn yn iawn i gefnogi holl ddinasyddion Cymru.

Yn y cyfamser, rydym yn ariannu ac yn darparu'r cynllun FyNgherdynTeithio ar gyfer pobl ifanc 16 i 21 oed sy'n darparu tua 1/3 oddi ar gost teithio ar fysiau. Mae nifer o docynnau rhwydwaith bysiau rhatach ar gael ledled Cymru hefyd, a nifer o gyfleoedd ar gyfer prisiau teithio rhatach ar rwydwaith rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru. Mae'r adroddiad a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Senedd leuenctid Cymru, *Ffyrdd Gwyrdd*, wedi tynnu sylw at yr angen i wneud rhagor o waith i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ymwybodol o'r cynlluniau hyn. Felly, rydym wedi gofyn i Trafnidiaeth Cymru gynnal ymgyrch i godi proffil y gostyngiadau sydd ar gael i blant a phobl ifanc sy'n teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus.

Plant yng Nghymru:

Pa waith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i liniaru pwysau costau byw ar gostau trafndiaeth i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd?

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i awdurdodau lleol ar gyfer darpariaeth cyn-16 mewn ysgolion drwy'r Setliad Refeniw Llywodraeth Leol, a hynny ar ffurf y Grant Cynnal Refeniw (RSG). Nid yw'r Grant Cynnal Refeniw wedi'i glustnodi, mae'r cyllid a roddir i bob awdurdod ar gael iddo ei wario fel y gwêl yn briodol ar yr amrywiaeth o wasanaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, gan gynnwys cludiant i'r ysgol. Wrth benderfynu ar lefel y cyllid sydd ei angen i gyflawni eu dyletswyddau statudol, caiff awdurdodau lleol ddefnyddio ffynonellau cyllid eraill y tu allan i'r Grant Cynnal Refeniw.

Yn 2022/23 nododd awdurdodau lleol gyfanswm gwariant o £160 miliwn ar gludiant o'r cartref i'r ysgol. Mae'r data diweddaraf a gyhoeddwyd sy'n amlinellu gwariant awdurdodau lleol ar addysg, gan gynnwys teithio gan ddysgwyr, ar gael yn y ddolen ganlynol: [Gwariant refeniw addysg, yn ôl awdurdod a gwasanaeth \(£ mil\) \(llyw.cymru\)](#)

Fel yr amlinellwyd uchod, rydym wedi ymrwymo, ynghyd â Trafnidiaeth Cymru, i fwrw ymlaen â darn o waith i gynnal ymgyrch wedi'i thargedu a datblygu adnoddau perthnasol a hygyrch,

er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ymwybodol o'r holl gymorth trafndiaeth gyhoeddus y gallant gael gafael arno, gan gynnwys:

- Mae plant hyd at 5 oed yn teithio am ddim ar wasanaethau bysiau ledled Cymru, ac yna rhwng 5 oed a hyd at 16 oed maent yn teithio naill ai am hanner pris neu ddwy ran o dair oddi ar y pris arferol i oedolion.
- Mae “FyNgherdynTeithio” Llywodraeth Cymru yn gynllun teithio rhatach, sydd ar gael i bob person ifanc rhwng 16 a 21 oed. Mae'r cynllun hwn gwerth £2 filiwn yn darparu tua 30% oddi ar bris tocyn bws arferol i oedolion ar wasanaethau bysiau lleol ledled Cymru. I gael rhagor o fanylion am y cynllun, cliciwch ar y ddolen ganlynol: [Hafan ♥ FyNgherdynTeithio | Llywodraeth Cymru](#).
- Yn ogystal, mae nifer o docynnau bws rhatach yn cael eu cynnig gan y gwahanol weithredwyr bysiau ledled Cymru.
- Gall plant dan 11 oed deithio am ddim ar wasanaethau rheilffyrdd a weithredir gan Trafnidiaeth Cymru, a gall y rhai dan 16 deithio am ddim ar wasanaethau Trafnidiaeth Cymru yn ystodau cyfnodau tawelach pan fyddant yn teithio gydag oedolyn sy'n prynu tocyn.
- Yn ogystal, mae'r cerdyn rheilffordd 16-17 Saver ar gael i'w ddefnyddio ar bob gwasanaeth rheilffordd ledled Cymru a Lloegr, gan gynnig 50% oddi ar y rhan fwyaf o docynnau trên bob dydd o'r flwyddyn heb unrhyw gyfyngiadau amser a dim isafswm pris am gost flynyddol o £30.
- Gellir defnyddio'r grant Lwfans Cynhaliath Addysg ar gyfer addysg bellach i gefnogi costau teithio: [Lwfans Cynhaliath Addysg, cyllid ar gyfer Addysg Bellach | Cyllid Myfyrwyr Cymru](#)

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi llunio rhestr o gymorth a chynghor i helpu unigolion a theuluoedd gyda chostau byw. Mae'r wybodaeth hon yn cael ei diweddarau'n rheolaidd ac mae ar gael ar y ddolen ganlynol: [Cael help gyda chostau byw | LLYW. CYMRU](#)

Senedd Ieuencid Cymru:

Beth yw eich barn ar yr argymhellion a wnaed gan Senedd Ieuencid Cymru?

Gweler ynghlwm Atodai A, ein hymateb ysgrifenedig i Senedd Ieuencid Cymru.

Pwysau ariannol ar awdurdodau lleol:

I ba raddau y mae Llywodraeth Cymru yn monitro newidiadau yn narpariaeth awdurdodau lleol o ganlyniad i gyfyngiadau ariannol; a'r effaith y mae hynny wedyn yn ei chael ar ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr?

Rydym yn monitro'r ddarpariaeth o ran cludiant i'r ysgol yr awdurdodau lleol yn ofalus drwy ein gwaith gyda'r Gymdeithas Swyddogion Cydgysylltu Trafnidiaeth (ATCO), sy'n darparu fforwm i awdurdodau lleol godi unrhyw bryder ar y mater hwn. Fel rhan o'r ymarfer dadansoddi a gwerthuso diweddar, gwnaethom adolygu cludiant o'r cartref i'r ysgol pob un o'r 22 awdurdod lleol a chawsom ymatebion i'r arolwg gan 14 awdurdod lleol a roddodd wybodaeth am eu costau, modelau cyflawni, materion a rhwystrau sy'n gysylltiedig â chludiant o'r cartref i'r ysgol mewn perthynas â'r Mesur a'r canllawiau cysylltiedig.

Mae rhai arferion rhagorol iawn wedi'u nodi gydag awdurdodau lleol yn meddwl yn greadigol ac yn arloesol am eu darpariaeth teithio gan ddysgwyr. Er enghraifft, y ddarpariaeth

hyfforddiant teithio annibynnol buddsoddi i arbed yng Nghaerdydd a Chyngor Sir Fynwy yn adolygu eu darpariaeth o ran trafndiaeth gymunedol ac yn cydweithio â gweithredwyr bysiau i wneud y gorau o'r cyfleoedd i blant a phobl ifanc ddefnyddio rhwydweithiau trafndiaeth gyhoeddus i gael mynediad i'w manau dysgu. Rydym yn cefnogi ac yn annog mwy o'r dull integredig hwn a darparu gwasanaethau cydgysylltiedig ledled Cymru.

Rwy'n gobeithio bod y llythyr hwn yn rhoi'r sicrwydd sydd ei angen ar eich pwyllgor ar hyn o bryd.

Yn gywir

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Delyth Lewis
Staff Comisiwn y Senedd
Senedd Ieuenctid Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Delyth.Lewis@senedd.cymru

21 December 2023

Annwyl Aelodau Senedd Ieuenctid Cymru,

Diolch am yr Adroddiad Ffyrdd Gwyrdd a gyhoeddwyd gan eich Pwyllgor Hinsawdd a'r Amgylchedd. Rwy'n eiriolwr brwd dros newid dulliau teithio ac annog pobl i adael eu ceir a theithio'n gynaliadwy, naill ai drwy deithio llesol neu ar drafnidiaeth gyhoeddus, ac mae canfyddiadau eich gwaith yn gyfraniad pwysig at hyrwyddo'r agenda hon ymhellach.

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at faterion, safbwyntiau a heriau pwysig iawn ac rydym ni, fel llywodraeth, yn croesawu hyn. Hoffwn eich sicrhau bod Gweinidogion a swyddogion wedi astudio cynnwys ac argymhellion yr adroddiad yn fanwl a bydd eich canfyddiadau yn helpu i lywio'r polisiau y byddwn yn eu datblygu a'u rhoi ar waith wrth inni barhau ar ein taith drawsnewidiol i ddatblygu rhwydwaith trafnidiaeth integredig ledled Cymru.

Mae llawer o'ch argymhellion yn cyd-fynd â'n dyheadau a nodir yn Llwybr Newydd, sef ein Strategaeth Drafnidiaeth, lle rydym wedi nodi uchelgeisiau clir i greu rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol integredig sy'n hygyrch, yn gynaliadwy ac yn effeithlon i bobl Cymru.

Rydym ar gamau cynnar y broses hon. Bydd y Bil Bysiau, yr ydym yn bwriadu ei gyflwyno gerbron y Senedd y flwyddyn nesaf, yn gam mawr tuag at gyflawni ein huchelgeisiau. Mae'r Bil yn cynnig cyfle inni ystyried o'r newydd y ffordd y darperir gwasanaethau bysiau ledled Cymru drwy symud oddi wrth rwydwaith masnachol (lle mae gweithredwyr bysiau preifat yn pennu pa lwybrau y maent yn eu rhedeg a faint y maent yn ei godi) i fodel cyflawni ar ffurf masnachfreintiau. Mae masnachfreinio gwasanaethau bysiau yn galluogi'r awdurdod masnachfreinio (sef Llywodraeth Cymru, yn ôl y bwriad) i nodi agweddau allweddol ar wasanaethau bysiau, gan gynnwys llwybrau, amserlenni, prisiau siwrneiau, oriau gweithredu a safonau ansawdd gwasanaethau – sef llawer o'r themâu a grybwyllir gan eich argymhellion. Bydd gweithredwyr bysiau felly'n gyfrifol am redeg y gwasanaethau hyn yn unol â contractau

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

a ddyfernir gan yr awdurdod masnachfreinio. Gan fod ein nodau yn uchelgeisiol, bydd y diwygiadau hyn yn cymryd amser, ond mae'n hanfodol ein bod yn gwneud hyn yn gywir er mwyn cefnogi holl ddinasyddion Cymru.

Trafnidiaeth Cymru sy'n gyfrifol am gyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru o gael rhwydwaith trafniadaeth diogel, integredig, fforddiadwy, hygyrch ac o ansawdd uchel. Yn 2022, cyflwynodd Trafnidiaeth Cymru, gyda chymorth y Comisiynydd Plant, Siarter Plant a Phobl Ifanc. Gan adeiladu ar y gwaith hwn, rydym wedi gofyn iddi gyflymu'r broses o sefydlu Grŵp Cyngori Plant a Phobl Ifanc y gofynnir iddo ystyried opsiynau ar gyfer rhoi argymhellion eich adroddiad ar waith.

Byddaf yn mynd drwy bob argymhelliad yn ei dro fel bod gennych ddealltwriaeth glir o'n safbwynt a, lle y bo'n berthnasol, y camau y byddwn yn eu cymryd.

THEMA – YMWHYBYDDIAETH A DEALLTWRIAETH

Argymhelliad 1:

Mannau dysgu i roi mwy o bwyslais ar wella dealltwriaeth pobl ifanc o ymarferoldeb sut y gallant deithio'n gynaliadwy yn eu hardal leol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â'r teimladau yn yr argymhelliad hwn a byddwn yn parhau i gefnogi manau dysgu i ddatblygu'r adnoddau sydd eu hangen arnynt i annog a hyrwyddo teithio cynaliadwy yn eu hardal leol.

Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn hyrwyddo Teithio Llesol ac rydym wedi gweithio gyda Sustrans yn ddiweddar i helpu ysgolion i ddatblygu Cynlluniau Teithio Llesol Ysgolion, sy'n ceisio nodi rhwystrau i deithio llesol i'r ysgol a mynd i'r afael â nhw, er mwyn helpu i gynyddu nifer y disgyblion a'r staff sy'n cerdded, yn sgwtera neu'n beicio'n rheolaidd.

Lansiwyd cyfres o adnoddau a dulliau gweithredu ar 4 Hydref eleni ac maent ar gael, ar-lein, i'w defnyddio gan fannau dysgu. Mae'r buddsoddiad hwn yn cyd-fynd â'n rhaglen Teithiau Llesol hirsefydlog, a hyfforddiant beicio a hyfforddiant cerddwyr ifanc.

Mae rhaglen Cerdded i'r Ysgol newydd, a gaiff ei chyflwyno gan Living Streets, wedi dechrau gweithio gydag awdurdodau lleol ac ysgolion a bydd ar waith am ddwy flynedd gan roi'r sgiliau a'r adnoddau i ysgolion a'u dysgwyr sydd eu hangen arnynt i gefnogi teithio cynaliadwy.

Argymhelliad 2:

Mwy o ymdrechion i hyrwyddo teithio cynaliadwy, a chynlluniau fel FyNgherdynTeithio.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno y dylai plant, pobl ifanc, eu teuluoedd a phobl ddylanwadol eraill yn eu bywydau fod yn gwbl ymwybodol o'r holl fanteision a chyfleoedd sydd ar gael iddynt i deithio'n gynaliadwy.

Roedd gweld mai dim ond cyfran isel o'r rhai a ymatebodd i'r arolwg oedd yn gwybod am gynllun FyNgherdynTeithio yn destun pryder. Er y caiff ysgolion a cholegau wybod am y fenter bob blwyddyn, ac er ein bod wedi gofyn i bartneriaid cyflawni, fel y Comisiynydd Plant, hyrwyddo'r mentrau hyn hefyd, mae'r adroddiad yn dangos bod angen gwneud mwy o waith i hyrwyddo'r budd hwn.

Byddwn yn ystyried opsiynau gyda Trafnidiaeth Cymru i ddatblygu adnoddau cyfathrebu wedi'u teilwra i'w defnyddio gan ysgolion, colegau, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid allweddol eraill, fel Senedd leuenctid Cymru, er mwyn hyrwyddo'r budd hwn i ymgeiswyr cymwys.

Credwn y dylai ymgyrch sy'n targedu pobl ifanc gael ei chyd-greu gyda phobl ifanc, drwy Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc Trafnidiaeth Cymru a gaiff ei sefydlu ddechrau 2024, a byddwn yn gofyn i'r grŵp flaenoriaethu'r argymhelliad hwn.

THEMA - FFORDDIADWYEDD

Argymhelliad 3:

Cyflwyno trafndiaeth gyhoeddus am ddim i bobl o dan 25 oed.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Un o nodau allweddol Strategaeth Drafnidiaeth Llywodraeth Cymru, Llwybr Newydd, yw lleihau cost teithio cynaliadwy i bawb yng Nghymru, gan gynnwys pobl ifanc, ac rydym yn ystyried amrywiaeth o opsiynau ar hyn o bryd i wneud teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus yn fwy fforddiadwy i bawb yn y gymuned, gan gynnwys pobl dan 25 oed drwy symleiddio'r system prisiau siwrneiau a thocynnu.

Rydym wedi ymgymryd â darn cynhwysfawr o waith cynllunio mewn perthynas ag opsiynau i gyflwyno cynnig 'Prisiau Siwrneiau Tecach' i deithwyr bysiau yng Nghymru, sydd wedi cynnwys y posibilrwydd o gyflwyno opsiwn ychwanegol ar gyfer tocynnau i bobl ifanc.

Fodd bynnag, rydym wedi cael setliad ariannu heriol gan Lywodraeth y DU. Yn dilyn pandemig COVID-19, rydym wedi gorfod blaenoriaethu ein cyllid ar gyfer bysiau er mwyn sicrhau bod gwasanaethau bysiau hanfodol yn cael eu cynnal wrth gadw prisiau siwrneiau mor isel â phosibl drwy'r amodau a nodir yn y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau a'r Gronfa Bontio bresennol ar gyfer Bysiau, sydd wedi cynnal y diwydiant bysiau yn llwyddiannus dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Erbyn diwedd y flwyddyn ariannol hon, bydd Llywodraeth Cymru wedi darparu dros £200m o gyllid brys i ddiogelu ein rhwydwaith bysiau ledled Cymru ers dechrau pandemig COVID-19. Mae hyn yn golygu nad ydym wedi gallu gwneud cynnydd mor gyflym ag yr hoffem mewn perthynas â'n hymrwymadau Prisiau Siwrneiau Tecach. Pan fydd y sefyllfa ariannol yn gwella, rydym yn awyddus i ddatblygu'r gwaith hwn a byddwn yn parhau i weithio gyda phlant a phobl ifanc er mwyn datblygu unrhyw ymyriadau yn y dyfodol.

Argymhelliad 4:

Cyflwyno cynlluniau i gefnogi pobl ifanc i gael mynediad at offer fel beiciau a hyrwyddo'r cynlluniau'n effeithiol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cydnabod bod mynediad at feiciau, yn ogystal â diffyg manau storio beiciau diogel, yn rhwystr pwysig i gynyddu nifer y bobl sy'n beicio. Drwy ein grantiau i awdurdodau lleol, mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu fflydoedd beiciau i ysgolion fel bod beiciau sy'n addas i'r ffordd fawr ar gael ar gyfer hyfforddiant beicio ac i fynd ar deithiau yn ystod y diwrnod ysgol.

Rydym wedi cefnogi cynlluniau rhannu beiciau cyhoeddus mewn lleoedd fel Caerdydd, Bro Morgannwg ac Abertawe, sy'n cynnig beiciau fforddiadwy i'w llogi. Mae nifer mawr o elusennau a mentrau cymdeithasol ledled Cymru eisoes, sy'n trwsio ac yn ailwerthu beiciau ail law, sy'n golygu bod prynu beic yn llawer mwy fforddiadwy.

Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau i roi mwy o gymorth i'r sector hwn ar hyn o bryd ac yn annog cynlluniau mewn ardaloedd lle nad oes rhai yn bodoli ar hyn o bryd.

Argymhelliad 5:

Mwy o fuddsoddiad yn ein gwasanaeth trafndiaeth gyhoeddus, gan ganolbwyntio ar:

- Ehangu llwybrau trafndiaeth gyhoeddus
- Cynyddu amllder gwasanaethau
- Sicrhau bod gwasanaethau'n ddibynadwy
- Lleihau amseroedd teithio

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r model gweithredu wedi'i breifateiddio ar gyfer bysiau ar hyn o bryd yn golygu bod bysiau yn cael eu rhedeg gan gwmnïau masnachol er mwyn gwneud elw. Nid yw'r model hwn yn rhoi'r adnoddau na'r hyblygrwydd i Lywodraeth Cymru wneud y newidiadau y gofynnir amdanynt yn yr argymhellion.

Fodd bynnag, bydd y Bil Bysiau a gaiff ei gyflwyno gerbron y Senedd y flwyddyn nesaf, yn darparu'r fframwaith deddfwriaethol i gyflwyno model cyflawni ar ffurf masnachfreintiau lle bydd Llywodraeth Cymru, ynghyd â'n partneriaid cyflawni, yn gallu datblygu rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus gwirioneddol integredig er mwyn adlewyrchu gofynion cymunedau lleol.

O dan y model masnachfreinio, byddem yn gallu rhedeg llwybrau bysiau sy'n gweithio ar gyfer cymunedau lleol, sy'n integreiddio â gwasanaethau rheilffyrdd ac sy'n cysylltu â llwybrau Teithio Llesol. Byddwn yn gallu cyflwyno un tocyn i bobl allu defnyddio pob dull teithio, gydag un amserlen y gellir ei chysoni â gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd eraill.

Er mwyn paratoi ar gyfer y newid radical hwn, rydym yn cydweithio â Trafndiaeth Cymru ac awdurdodau lleol i gytuno ar ffurf rhwydweithiau trafndiaeth gyhoeddus yn rhanbarthau gwahanol Cymru. Rydym yn gweithio i ddarparu rhwydwaith cydlynol a chyson sydd wedi'i gynllunio'n dda ac sy'n ystyriol o deithwyr, gyda thocynnau fforddiadwy a syml a fydd yn ddilys ar gyfer pob gwasanaeth.

Argymhelliad 6:

Gwella cysylltedd rhwng gwahanol ddulliau teithio cynaliadwy.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae cynllunio teithiau integredig yn un o'r pedair ffrwd waith yn Llwybr Newydd, gan gydnabod bod angen ymdrin â'r broses o gynllunio teithiau mewn ffordd gyfannol ac integredig er mwyn newid dulliau teithio, a gweithio ar draws sectorau a dulliau gwahanol er mwyn ei gwneud yn haws i bobl deithio o ddrws i ddrws gan ddefnyddio dulliau teithio cynaliadwy. Mae cynllunio teithiau integredig yn ymwneud ag ystod gymhleth o faterion fel amserlennu, darparu gwybodaeth, cynllunio seilwaith a datblygu polisïau.

Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol ddatblygu Cynllun Rhwydwaith Teithio Llesol lle mae wedi cynllunio'r llwybrau cerdded a beicio ym mhob un o'i drefi – mae gorsafoddd trenau a bysiau yn gyrchfannau allweddol ar gyfer y llwybrau hyn. Mae Trafndiaeth Cymru yn

gweithio gydag awdurdodau lleol i wneud gwelliannau mewn gorsafoedd, er enghraifft drwy greu mannau diogel i barcio beiciau.

Fel yr amlinellir mewn ymateb i argymhelliad 5, drwy gyflwyno model cyflawni ar ffurf masnachfreintiau ar gyfer y rhwydwaith bysiau, byddwn yn gallu datblygu rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus a theithio llesol integredig, gan wella cysylltedd rhwng gwahanol ddulliau teithio cynaliadwy.

Argymhelliad 7:

Cael gwared â rhwystrau sy'n wynebu gwahanol grwpiau gan gynnwys pobl ifanc niwroamrywiol a'r rhai ag anableddau corfforol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae diogelwch yn thema allweddol yn ein Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb sydd ar ddod, sef un o ffrydiau gwaith eraill Llwybr Newydd.

Rydym am i bawb deimlo'n hyderus ac yn ddiogel wrth ddefnyddio'r dull teithio cynaliadwy o'u dewis. Bydd y cynllun gweithredu yn cynnwys mesurau i fynd i'r afael â diogelwch personol ar drafnidiaeth gyhoeddus, ar lwybrau teithio llesol ac ar y ffordd. Byddwn hefyd yn ystyried diogelwch wrth ymdrin â phob agwedd ar bolisi a chynllunio trafndiaeth, gan gynnwys wrth ddylunio seilwaith.

Caiff y Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb ei gyhoeddi ar ddechrau 2024. Byddwn yn sicrhau bod y Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc yn cael yr opsiwn i ymgysylltu â'r gwaith cynllunio trafndiaeth hwn wrth iddo ddatblygu.

Wrth ddatblygu polisiau a rhaglenni a'u rhoi ar waith, mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r Model Cymdeithasol o Anabledd, gan gydnabod bod y rhai a gwmpesir gan y diffiniad cyfreithiol o anabledd yn cael eu hanablu'n aml gan rwystrau mewn cymdeithas, yn hytrach na chan eu nam neu eu cyflwr. Byddwn yn defnyddio'r dull gweithredu hwn wrth ddatblygu ein rhwydwaith wedi'i fasnachfreinio.

Mae gan Trafnidiaeth Cymru banel mynediad a chynhwysiant sy'n cynnwys pobl â nodweddion gwarchoddedig. Mae'r panel hwn yn helpu i graffu ar ein polisiau hygyrchedd a chynghori ar sut i ymgysylltu â theithwyr a'u cefnogi i ddefnyddio gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd.

THEMA - LLWYBRAU TEITHIO LLESOL

Argymhelliad 8:

Mwy o fuddsoddi mewn llwybrau teithio llesol, gyda ffocws ar wella diogelwch a hygyrchedd. Yn benodol, hoffem weld:

- mwy o lwybrau cerdded, beicio ac olwyno
- mwy o lonydd beicio ar wahân
- gwelliannau yng nghyflwr llwybrau a phalmentydd

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Yr hydref hwn, gwnaethom ddathlu 10 mlynedd ers pasio'r Ddeddf Teithio Llesol. Cafodd hyn ei nodi gan Aelodau o'r Senedd o bob plaid mewn digwyddiad a drefnwyd gan y Grŵp Trawsbleidiol ar Deithio Llesol ar 4 Hydref, gan ailgadarnhau eu hymrwymiad, a'n hymrwymiad ninnau, i wneud Cymru'n genedl cerdded a beicio.

Rydym wedi dyrannu ychydig llai na £55m i awdurdodau lleol ar gyfer seilwaith teithio llesol drwy'r Gronfa Teithio Llesol a'r Grant Llwybrau Diogel mewn Cymunedau ar gyfer 2023/24. Mae'r cyllid hwn ar gael i awdurdodau lleol wneud gwelliannau i gyfleusterau a llwybrau cerdded a beicio.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn annog awdurdodau lleol ledled Cymru i gyflwyno School Streets, sef menter i gau ffyrdd o amgylch ysgolion ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol, er mwyn gwella amodau cerdded a beicio, gwella diogelwch ar y ffyrdd a lleihau llygredd aer.

Argymhelliad 9:

Cynyddu nifer y cyfleusterau ar gyfer parcio beiciau'n ddiogel mewn cymunedau, ac yn enwedig mewn mannau dysgu.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cytuno ag egwyddor yr argymhelliad hwn ac yn rhoi grantiau i awdurdodau lleol er mwyn gallu datblygu'r seilwaith hwn. Mae ein cyllid grant i awdurdodau lleol ar gyfer cyfleusterau a llwybrau cerdded, olwyno a beicio. Gall pob awdurdod lleol gael gafael ar swm penodol o arian bob blwyddyn, sydd o leiaf £500,000 ar hyn o bryd, er mwyn gwneud gwelliannau ar raddfa fach neu wneud gwaith paratoi ar gyfer prosiectau mwy. Gellir defnyddio'r cyllid hwn i greu mannau diogel i barcio beiciau lle mae angen hynny.

Yn ogystal, un o nodau penodol y Grant Llwybrau Diogel mewn Cymunedau yw gwella'r amodau ar gyfer cerdded, olwyno a beicio i fannau dysgu ac ohonynt, a chaiff ei ddefnyddio'n aml i ariannu mannau i storio beiciau a sgwteri..

Fel rhan o'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, mae'n rhaid i gynigion ar gyfer mannau dysgu newydd, neu welliannau i fannau dysgu, gynnwys manylion am drefniadau digonol, diogel a hwylus i storio beiciau.

THEMA – ARWYDDION, TOCYNNAU, A GWYBODAETH AMSERLENNU

Argymhelliad 10:

Gwelliannau o ran y wybodaeth am drafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol sydd ar gael a'r dull o'i chyfathrebu, gan ei gwneud yn fwy hygyrch, fel ei bod yn haws gweld sut y gellir defnyddio gwahanol ddulliau teithio i gyrraedd y cyrchfan.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae Deddf Teithio Llesol 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru greu mapiau o rwydweithiau cerdded a beicio yn eu hardal leol, a gaiff eu galw'n Fapiau Rhwydwaith Teithio Llesol. Bwriedir i'r mapiau hyn ddangos dau brif beth:

1. Llwybrau presennol – y llwybrau cerdded a beicio hynny sydd eisoes yn bodloni safonau teithio llesol Llywodraeth Cymru, sy'n golygu y gellir eu defnyddio'n rhwydd ar gyfer teithiau pob dydd,
2. Llwybrau yn y dyfodol – llwybrau newydd y mae'r awdurdod lleol yn cynnig eu creu yn y dyfodol, yn ogystal â llwybrau presennol y bwriedir eu gwella fel eu bod yn cyrraedd y safonau.

Wrth ddatblygu'r mapiau hyn, mae'n rhaid i awdurdodau lleol ymgynghori ar y rhwydweithiau hyn ar y cam cynllunio. Yna, dylent hefyd ymgysylltu â'r gymuned leol wrth ddatblygu pob

prosiect hyd at y cam adeiladu. Gellir gweld y mapiau cymeradwy ar MapDataCymru. [Mapiau Rhwydwaith Teithio Llesol | MapDataCymru \(llyw.cymru\)](#)

Gan weithio gyda Trafnidiaeth Cymru a'r Grŵp Cyngori Plant a Phobl Ifanc, byddwn yn ystyried opsiynau i ddatblygu cynlluniwr teithiau aml-ddull hygyrch.

Argymhelliad 11:

Gwella'r wybodaeth amser real a ddarperir i ddangos cynnydd ac amseroedd cyrraedd wedi'u diweddarau ar gyfer trafniadaeth gyhoeddus, pan fydd oedi.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cytuno y dylai gweithredwyr trafniadaeth gyhoeddus fod yn defnyddio technolegau modern i wneud yn siŵr bod gwybodaeth dda ar gael yn hawdd i bobl.

Bydd system drafnidiaeth integredig, sy'n seiliedig ar rwydwaith bysiau wedi'i fasnachfreinio, fel yr amlinellir yn Llwybr Newydd, yn galluogi Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Trafnidiaeth Cymru, i nodi'r gofynion o ran gwasanaethau, gan gynnwys nodweddion fel darparu gwybodaeth amser real, mewn contractau yn y dyfodol.

Mae Trafnidiaeth Cymru eisoes yn darparu'r gwasanaeth hwn ar ei rhwydwaith TrawsCymru a chysylltiadau rheilffyrdd.

Argymhelliad 12:

Darparu opsiwn tocynnau sy'n galluogi pobl ifanc i'w defnyddio ar draws sawl dull trafniadaeth gyhoeddus.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cytuno ag egwyddor yr argymhelliad hwn; mae'r system bresennol o weithredu bysiau wedi arwain at drefn gymhleth a darniog o ran prisiau siwrneiau a thocynnau ar wasanaethau bysiau lleol ledled Cymru.

Mae ein strategaeth Bws Cymru, a'r Bil Bysiau, yn amlinellu llwybr ar gyfer darparu trefniadau symlach, mwy fforddiadwy a hygyrch ar gyfer prisiau siwrneiau a thocynnau ar wasanaethau bysiau. Ein huchelgais yw datblygu system yn seiliedig ar egwyddorion Un Rhwydwaith, Un tocyn, Un amserlen, lle gall pobl deithio ledled Cymru.

Rydym wedi cyflwyno tocynnau cyfun ar gyfer bysiau / trenau yn ddiweddar ar wasanaeth bws T1 TrawsCymru rhwng Aberystwyth a Chaerfyrddin a gaffaelwyd gan Trafnidiaeth Cymru, sy'n boblogaidd iawn ymhlith teithwyr. Mae camau'n cael eu cymryd i ehangu hyn i rannau eraill o rwydwaith TrawsCymru dros y misoedd nesaf.

Byddwn yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd o'r mentrau hyn i helpu i lywio a gwireddu uchelgeisiau Llywodraeth Cymru a nodwyd yn Llwybr Newydd i ddatblygu system drafnidiaeth sy'n hygyrch, yn effeithlon ac yn gynaliadwy.

THEMA – GWAHANIAETHU A CHAM-DRIN

Argymhelliad 13:

Ymgyrch gydgysylltiedig i leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol a gwahaniaethu yn erbyn grwpiau o bobl ifanc ar y cyrion, a mannau dysgu i ymgorffori hynny wrth ddarparu'r Cwricwlwm i Gymru.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Bydd cynhwysiant yn thema allweddol yn ein Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb sydd ar ddod. Mae'n rhaid i rwydwaith trafndiaeth Cymru gynnwys pawb sydd angen teithio. Bydd y cynllun gweithredu hefyd yn nodi camau gweithredu i helpu i wneud y diwydiant trafndiaeth yng Nghymru yn gyflogwr delfrydol, gan wella ei gynrychiolaeth o bobl o gefndiroedd Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol, menywod, pobl LHDTTC+ a phobl anabl.

Bydd y Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc yn cynnig cyfle i weithio gyda phartneriaid cyflawni i fynd i'r afael â materion mewn perthynas â chydaddoldeb a hygyrchedd.

Gwnaethom weithio gyda menter Cymru Ifanc yn ddiweddar i gynnal ymarfer ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc ynghylch eu barn, eu syniadau a'u profiad o ran teithio i'r ysgol. Mae canfyddiadau'r ymarfer ymgynghori hwn wedi llywio argymhellion adroddiad mewnol sy'n cynnwys mynd ati i ddiweddarau'r Cod Ymddygiad wrth Deithio, ac adnoddau cysylltiedig ar gyfer ysgolion, er mwyn hyrwyddo perchnogaeth a chyfrifoldeb ymhlith plant, pobl ifanc ac ysgolion mewn perthynas â'u hagweddau, eu hymddygiadau a'u gwerthoedd wrth deithio. Bydd eich ymchwil a'ch argymhelliad yn helpu i lywio'r gwaith hwn.

Unwaith eto, hoffwn ddiolch i chi gyd am eich gwaith caled, eich ymroddiad a'ch ymdrech i ddefnyddio'r llwyfan sydd gennych fel aelodau Senedd Ieuenctid Cymru i sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn clywed lleisiau plant a phobl ifanc ledled Cymru, ac yn gwrando arnynt.

Bydd eich gwaith, a'r adroddiad hwn yn benodol, yn gadael gwaddol parhaol ar seilwaith a diwylliant darpariaeth trafndiaeth yng Nghymru wrth inni gyflawni ein huchelgeisiau i greu rhwydwaith trafndiaeth gwirioneddol integredig er mwyn helpu i gyflawni ein hymrwymadau i fod yn Genedl Sero Net erbyn 2050.

Yn gywir

Julie James AS

Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change